

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
соціальної педагогіки та психології
_____ О.В. Пономаренко
« ____ » _____ 20 ____ р.

Оцінка потреб дитини та її сім'ї

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
спеціальності 231 – «Соціальна робота»
освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»

Укладач: Лещенко О.Г., к.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки

Протокол №1 від “28” серпня 2019 р.
Завідувач кафедри соціальної педагогіки
_____ Н.В. Заверико

(підпис)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та
психології

Протокол №1 від “29” серпня 2019 р.
Голова науково-методичної ради факультету
_____ І.В. Козич

(підпис)

2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань 23 – «Соціальна робота»	За вибором	
		Цикл професійної підготовки	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність 231 – «Соціальна робота»	Рік підготовки:	
	Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»	4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 4 год.	Рівень вищої освіти: бакалаврський	28 год.	
		Практичні	
		28 год.	
		Самостійна робота	
		34 год.	
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування готовності студентів до реалізації соціально-педагогічної технології оцінки потреб та ведення випадку дитини та її сім'ї.

Завдання курсу:

- засвоєння основних теоретичних підходів до процесу оцінки потреб дитини з інвалідністю та сім'ї;
- характеристика концептуальних засад оцінки потреб дитини та її сім'ї;
- ознайомлення з методами процесу оцінки потреб дитини та її сім'ї;
- обґрунтування оцінки потреб як складової ведення випадку;
- представлення процедури оцінки, висвітлення особливостей її документування;
- формування практичних навичок застосування оцінки потреб та розробки, реалізації індивідуального плану підтримки дитини з інвалідністю та її сім'ї.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Знати:

- основні поняття з курсу: *сім'я, дитина, оцінка потреб дитини та її сім'ї, сім'я, що перебуває у складних життєвих обставинах, оцінка безпеки, початкова оцінка, комплексна оцінка, план супроводу, ведення випадку, тощо.*

- теоретичні основи процесу оцінки;

- концепцію визначення потреб дитини та її сім'ї;

- нормативно-правову базу соціально-педагогічної роботи з сім'ями та дітьми;

- алгоритм ведення справи клієнта на основі оцінки потреб дитини та її сім'ї.

Вміти:

- аналізувати міжнародний досвід ведення випадку та оцінки потреб дитини з та її сім'ї;
- оцінювати потреби дитини та здатність батьків їх задовольняти;
- визначати сильні сторони та ризики щодо задоволення потреб дитини;
- оцінювати вплив факторів сім'ї та середовища громади на рівень задоволення потреб дитини;
- документувати процес оцінки потреб дитини та її сім'ї;
- підбирати діагностичні матеріали для оцінки потреб дитини, батьківського потенціалу та факторів сім'ї та середовища;
- аналізувати чинне законодавство України на щодо міжвідомчих механізмів ведення випадку, його алгоритму:
- організовувати міжвідомчу взаємодію в процесі оцінки потреб дитини та її сім'ї;
- залучати дитину/сім'ю до процесу оцінки потреб;
- добирати методичний матеріал для роботи з дитиною та її сім'єю у процесі оцінки;
- визначати види та обсяги необхідних послуг для подолання складних життєвих обставин;
- розробляти індивідуальний план роботи з дитиною та її сім'єю.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретико-концептуальні засади оцінки потреб дитини та її сім'ї

Тема 1. Загальні засади функціонування сім'ї з дітьми

Сутність понять «дитина», «сім'я», «соціально-педагогічна робота з батьками», «сім'я, що перебуває у складних життєвих обставинах». Стан, особливості структури, функціонування та адаптації сімей до складних життєвих умов. Вивчення проблем сімей з дітьми, що перебувають у складних життєвих обставинах.

Тема 2. Запровадження оцінки потреб дитини та її сім'ї як механізму прийняття рішень, в найкращих інтересах дитини

Сутність понять «найкращі інтереси дитини», «забезпечення найкращих інтересів дитини». Міжнародні орієнтири забезпечення найкращих інтересів дитини. Основні ознаки та пріоритети забезпечення найкращих інтересів. Міжнародні документи про сутність забезпечення найкращих інтересів Особливості та пріоритети забезпечення найкращих інтересів дитини. Українське законодавство щодо забезпечення найкращих інтересів дитини.

Тема 3. Теоретичні основи оцінки потреб дитини та її сім'ї

Сутність та класифікація потреб дитини. Теорія прив'язаності (Дж. Боулбі). Теорія відновлення. Концепція сильних сторін, Періодизація вікового розвитку дитини. Перелік базових принципів оцінки (якнайкраще забезпечення інтересів дитини (принцип найкращих інтересів дитини; активність участі дитини та її батьків у процесі оцінки; добровільність; конфіденційність; захищеність і безпека; партнерство, міждисциплінарна взаємодія; комплексність методів оцінки). Обґрунтування змісту та використання принципів оцінки. Характеристика методів, які застосовуються в процесі оцінювання потреб клієнта (опитування, анкетування, інтерв'ю, фокус-група, бесіда, мозковий штурм, спостереження, тестування). Умови, які необхідні для якісного проведення оцінки потреб.

Тема 4. Концептуальні засади оцінки потреб дитини та її сім'ї

Загальна характеристика моделі оцінки потреб дитини та її сім'ї. Компоненти, показники та індикатори оцінки. Відпрацювання показників та індикаторів компоненту «потреби дитини». Відпрацювання показників та індикаторів компоненту «батьківський потенціал». Відпрацювання показників та індикаторів компоненту «фактори сім'ї та середовища».

Тема 5. Алгоритм та завдання ведення випадку

Сутність понять: ведення випадку, складові ведення випадку, складність випадку, соціальний випадок, простий випадок, випадок середньої складності, складний соціальний випадок. Сутність ведення випадку. Алгоритм ведення випадку. Складність випадку. Визначення складності випадку. Міждисциплінарний підхід до ведення випадку. Створення міжвідомчої команди.

Розділ 2. Процедура оцінки потреб дитини та її сім'ї

Тема 6. Оцінка потреб як складова ведення випадку

Етапи оцінки потреб. Аналіз повідомлення-звернення як експрес-оцінка стану дитини та її сім'ї. Принципи оцінки. Оцінка безпеки. Початкова оцінка. Комплексна оцінка. Надання послуг дитині та її сім'ї а процесі проведення оцінки потреб.

Тема 7. Співпраця з дитиною та її сім'єю в процесі оцінки їх потреб

Сутність понять: співпраця, суб'єкт-суб'єктна взаємодія. Роль співпраці з дитиною, її батьками у процесі оцінки. Особливості взаємодії з дитиною; правила для організації продуктивних спільних дій в інтересах дитини; щяхи співпраці з дитиною з інвалідністю відповідно до її віку. Партнерство з дорослими членами сім'ї, родини: форми роботи з дорослими; стратегії поведінки батьків при спілкування з соціальним педагогом/фахівцем із соціальної роботи. Потреба та особливості взаємодії з дитиною різного віку у процесі оцінки. Правила та етика співпраці з дитиною. Правила спілкування з дорослими членами сім'ї, родини. Налагодження взаємодії з батьками, які не йдуть на контакт. Визначення сильних сторін як метод налагодження партнерської взаємодії з дитиною та її сім'єю.

Тема 8. Документування процесу оцінки потреб дитини та її сім'ї.

Документування початкової оцінки потреб. Ознайомлення з формою початкової оцінки. Аналіз змісту основних підрозділів форми. Визначення складності випадку за результатами оцінки.

Документування комплексної оцінки потреб. Ознайомлення з формою комплексної оцінки. Аналіз змісту основних підрозділів форми. Формулювання за результатами оцінки пропозицій до індивідуального плану роботи. Використання додаткового інструментарію оцінки.

Тема 9. Складання індивідуального плану роботи як результату оцінки потреб дитини та її сім'ї.

Ознайомлення з формою індивідуального плану. Аналіз змісту основних підрозділів форми плану. Складання плану роботи за заданими параметрами результатів оцінки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьо го	у тому числі					ус бо го	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретико-концептуальні засади оцінки потреб дитини та її сім'ї												
Тема 1. Загальні засади функціонування сім'ї з дітьми	8	2	2	-	-	4						

Тема 2. Запровадження оцінки потреб дитини та її сім'ї як механізму прийняття рішень, в найкращих інтересах дитини	10	4	2	-	-	4						
Тема 3. Теоретичні основи оцінки потреб дитини та її сім'ї	10	4	2	-	-	4						
Тема 4. Концептуальні засади оцінки потреб дитини та її сім'ї	10	2	4	-	-	4						
Тема 5. Алгоритм та завдання ведення випадку	10	2	4			4						
Разом за розділом 1	48	14	14	-	-	20						
Розділ 2. Процедура оцінки потреб дитини та її сім'ї												
Тема 6. Оцінка потреб як складова ведення випадку	11	4	4	-	-	3						
Тема 7. Співпраця з дитиною та її сім'єю в процесі оцінки їх потреб	10	2	4	-	-	4						
Тема 8. Документування процесу оцінки потреб дитини та її сім'ї	10	4	2	-	-	4						
Тема 9. Складання індивідуального плану роботи як результату оцінки потреб дитини та її сім'ї	11	4	4	-	-	3						
Разом за розділом 2	42	14	14	-	-	14						
Усього годин	90	28	28	-	-	34						

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д	
		Д	
1	Тема 1. Загальні засади функціонування сім'ї з дітьми	2	
2	Тема 2. Запровадження оцінки потреб дитини та її сім'ї як механізму прийняття рішень, в найкращих інтересах дитини	4	
3	Тема 3. Теоретичні основи оцінки потреб дитини та її сім'ї	4	
4	Тема 4. Концептуальні засади оцінки потреб дитини та її сім'ї	2	
5	Тема 5. Алгоритм та завдання ведення випадку	2	
6	Тема 6. Оцінка потреб як складова ведення випадку	4	
7	Тема 7. Співпраця з дитиною та її сім'єю в процесі оцінки їх потреб	2	
8	Тема 8. Документування процесу оцінки потреб дитини та її сім'ї	4	
9	Тема 9. Складання індивідуального плану роботи як результату оцінки потреб дитини та її сім'ї	4	
	Разом	28	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д	
1	Тема 1. Загальні засади функціонування сім'ї з дітьми, що перебувають у складних життєвих обставинах	2	
2	Тема 2. Запровадження оцінки потреб дитини та її сім'ї як механізму прийняття рішень, в найкращих інтересах дитини	4	
3	Тема 3. Теоретичні основи оцінки потреб дитини та її сім'ї	4	
4	Тема 4. Концептуальні засади оцінки потреб дитини та її сім'ї	2	
5	Тема 5. Алгоритм та завдання ведення випадку	2	
6	Тема 6. Оцінка потреб як складова ведення випадку	4	
7	Тема 7. Співпраця з дитиною та її сім'єю в процесі оцінки їх потреб	2	
8	Тема 8. Документування процесу оцінки потреб дитини та її сім'ї	4	
9	Тема 9. Складання індивідуального плану роботи як результату оцінки потреб дитини та її сім'ї	4	
	Разом	28	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Загальні засади функціонування сім'ї СЖО, що виховує дитину. <i>Завдання:</i> Зробити конспект загальних понять з курсу (20 термінів).	4	
2	Запровадження оцінки потреб дитини та її сім'ї як механізму прийняття рішень, в найкращих інтересах дитини. <i>Завдання:</i> на прикладі ситуації сім'ї, що виховує дитину (надати відеосюжет або приклад з періодичних видань) визначити таке: оцінити потреби дитини та її сім'ї; проблеми сім'ї; мета соціального супроводу конкретної сім'ї; шляхи вирішення проблеми у найкращих інтересах дитини ; форми та методи, що використовуються; фахівці, що реалізують конкретний напрям соціального супроводу; описати очікуваний результат роботи з конкретною сім'єю; література. Представити у вигляді таблиці.	4	
3	Теоретичні основи оцінки потреб дитини та її сім'ї. <i>Завдання:</i> проаналізувати зміст, принципи оцінки, охарактеризувати методи, що застосовуються в процесі оцінювання потреб клієнта (опитування, анкетування, інтерв'ю, фокус-група, бесіда, мозковий штурм, спостереження, тестування). Представити у вигляді таблиці.	4	
4	Концептуальні засади оцінки потреб дитини та її сім'ї. <i>Завдання:</i> на прикладі конкретної сім'ї визначити компоненти, показники та індикатори оцінки потреб дитини з інвалідністю та її сім'ї. Слід спиратись на Акт оцінки потреб дитини та її сім'ї, сім'ї (особи) (комплексна оцінка) (Наказ МСП № 1005).	4	
5	Алгоритм та завдання ведення випадку. <i>Завдання:</i> навести приклади ситуацій, що ілюструють різні випадки (простий випадок, випадок середньої складності, складний соціальний випадок тощо).	3	
6	Оцінка потреб як складова ведення випадку. <i>Завдання:</i> Проаналізувати потреби, проблеми дитини та її сім'ї, (за життєвою історією) відповідно до таких напрямів: юридичні питання; психологічні проблеми; стан здоров'я; побутові навички; рівень розвитку, освіта; контакти з родичами; соціальні проблеми.	4	

7	<p>Співпраця з дитиною та її сім'єю СЖО в процесі оцінки їх потреб. <i>Завдання:</i> навести досвід співпраці з дитиною та її сім'єю в процесі оцінки їх потреб у 3-4 закордонних країнах. Описати досвід за таким алгоритмом: 1. Країна; питання що вирішуються. 2. Структури, що вирішують проблему. 3. Зміст співпраці з дитиною та її сім'єю в процесі оцінки їх потреб. 4. Форми та методи співпраці з дитиною та її сім'єю в процесі оцінки їх потреб. 5. Активізація клієнта щодо вирішення проблеми. Література. Представити <u>у вигляді таблиці</u>.</p>	4	
8	<p>Документування процесу оцінки потреб дитини та її сім'ї. <i>Завдання:</i> відповідно до Наказу Міністерства соціальної політики України № 1005 заповнити такі форми обліку соціальних послуг сім'ям (особам), які перебувають у складних життєвих обставинах:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повідомлення/інформація про дитину, сім'ю (особу), яка перебуває у складних життєвих обставинах; - Картка обліку роботи з сім'єю (особою); - Акт оцінки потреб дитини та її сім'ї (початкова оцінка); - Акт оцінки потреб сім'ї (особи) (початкова оцінка); - Акт оцінки потреб дитини та її сім'ї, сім'ї (особи) (комплексна оцінка); - Особова справа сім'ї (особи). 	4	
9	<p>Складання індивідуального плану роботи як результату оцінки потреб дитини та її сім'ї. <i>Завдання:</i> Розробити план соціального супроводу конкретної сім'ї з дитиною, що перебувають у складних життєвих обставинах. Навести життєву історію. Скласти план супроводу сім'ї відповідно до Наказу Міністерства соціальної політики України № 1005 заповнити такі форми обліку соціальних послуг сім'ям (особам), які перебувають у складних життєвих обставинах:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Повідомлення/інформація про дитину, сім'ю (особу), яка перебуває у складних життєвих обставинах</u>, план супроводу тощо. 	3	
Разом		34	

8. Види контролю і система накопичення балів

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролів за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється практично постійно за всіма видами робіт: виконання практичних робіт, виступи на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, усні відповіді, тестування, складання есе, загальна активність на заняттях тощо.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів використовуються такі форми контролю:

- поточний контроль – здійснюється у ході повсякденної навчальної діяльності студентів: виконання практичних завдань; тестування по закінченню вивчення розділів.
- підсумковий контроль – здійснюється після завершення вивчення курсу: екзамен.
Використовуються такі методи перевірки:
- методи усної перевірки результатів навчання – бесіда, виступ, пояснення.
- методи письмової перевірки результатів навчання – понятійний диктант, самостійне завдання, тестування, контрольні роботи.

Письмовий контроль проводиться у формі виконання студентами письмових контрольних робіт (або тестування). Усний контроль проводиться у формі співбесіди зі студентом, наприклад, під час усного опитування.

Допуск до підсумкового контролю складає 35 балів.

Якщо студент із поважних причин пропустив заняття з метою відпрацювання матеріалу йому пропонується підготовка есе та/або опрацювання наукових текстів, аналіз наукових статей за темами даного курсу, що фіксується у вигляді конспекту.

Успішна презентація підготовлених власноруч матеріалів оцінюватиметься максимально в 3 бали.

Підсумкова оцінка з дисципліни формується із загальної кількості набраних балів за результатами поточного контролю, творчого завдання та екзамену.

Перевірка рівня засвоєння знань (поточний та підсумковий тестовий контроль, залік) за вибором викладача може здійснюватись шляхом: комп'ютерного або письмового тестування.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійних та творчих завдань залежить від дотримання таких вимог:

1. своєчасність виконання навчальних завдань;
2. повний обсяг їх виконання;
3. якість виконання навчальних завдань;
4. самостійність виконання;
5. творчий підхід у виконанні завдань.

№ з/п	Вид контрольного заходу	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
1	Підготовка завдань до практичних занять. <i>Термін виконання: у межах підготовки до практичних занять.</i>	7	3	21
2	Презентація означеного завдання. <i>Термін виконання: під час проведення практичних занять.</i>	7	2	14
3	Проміжний контроль у вигляді понятійного диктанту <i>Термін виконання: під час проведення лекційних, практичних занять</i>	2	2-3	5
4	Контрольне тестування після вивчення першого розділу. <i>Термін виконання: по завершенню вивчення першого розділу</i>	1	10	10
5	Контрольне тестування після вивчення другого розділу. <i>Термін виконання: по завершенню вивчення другого розділу.</i>	1	10	10
6	Екзамен (1 частина) – виконання творчого завдання <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	0-20	20
7	Екзамен (2 частина). Підсумкове тестування. <i>Термін виконання: згідно з розкладом екзаменаційно-залікової сесії.</i>	1	0-20	20
Усього		7		100

Підготовка завдань до практичних занять та їх презентація в аудиторії (далі - доповідь) оцінюється у 5 балів (3 бали за підготовку та 2 бали за презентацію (попередня табл.).

Критерії оцінювання доповіді:

Вид роботи	Критерії та показники оцінки навчальної діяльності студентів	кількість балів
------------	--	-----------------

Виступ на практичному у занятті	1. Повнота висвітлення усіх компонентів відповіді: актуальність (статистичні дані), сутність, структура, зміст, висновки, література.	0,5
	2. Вільне володіння матеріалом, його переказ, пояснення головних понять, наведення прикладів.	0,5
	3. Взаємодія з аудиторією, вміння ставити питання (питання проблемною характеру, на роздум, на кмітливість). Активність аудиторії (5 та більше відповідей студентів).	0,5
	4. Наявність схем, малюнків, що узагальнюють матеріал. Лаконічність та ємність інформації, використання наочності, роздаткових матеріалів, малювання на дошці, роздруковані плакати, картки тощо.	0,5
	5. Висновок та вираження власного ставлення до проблеми, її вирішення.	1
Виступ-презентація на практичному у занятті	1. Повнота висвітлення усіх компонентів відповіді: актуальність (статистичні дані), сутність, структура, зміст, висновки, література.	0,5
	2. Вільне володіння матеріалом, його переказ, пояснення головних понять, наведення прикладів.	1
	3. Взаємодія з аудиторією, вміння ставити питання (питання проблемною характеру, на роздум, на кмітливість). Активність аудиторії (5 та більше відповідей студентів).	0,5
	4. Наявність схем, малюнків, що узагальнюють матеріал. Лаконічність та ємність інформації, використання наочності, роздаткових матеріалів, малювання на дошці, роздруковані плакати тощо.	1
	5. Лінгвістична, стилістична грамотність при оформленні презентації, презентація оформлюється державною мовою .	1
	6. Висновок та вираження власного ставлення до проблеми, її вирішення.	1
Групова творча робота на практичному у занятті	1. Вільне володіння матеріалом; дотримання логіки «сутність, структура, зміст», чітке дотримання інструкції завдання.	1
	2. Оригінальне та творче представлення результатів роботи в групі; акторське представлення результатів.	1
	3. Використання додаткової цікавої інформації, прикладів з теми; робота кожного члена групи.	1
	4. Взаємодія з аудиторією, вміння ставити питання (питання проблемною характеру, на роздум, на кмітливість) або вирішення проблеми нестандартним способом.	1
	5. Висновок: узагальнення та практичне застосування даної інформації.	1

Підсумковий контроль складається з двох частин: перша частина – це виконання творчого завдання та друга частина – підсумкове тестування.

Критерії оцінювання творчого завдання (20 балів):

Оцінка «відмінно» (17-20 балів):

- виклад матеріалу логічний та послідовний;
- самостійне, творче, ініціативне застосування знань;
- поєднання повноти та лаконічності у виконанні завдання;
- відмінна якість оформлення.

Оцінка «добре» (12-16 балів):

- виклад матеріалу логічний, послідовний, лаконічний;
- самостійне репродуктивне застосування знань за вказівками викладача;
- старанність і вправність застосування набутих знань;
- добра якість оформлення.

Оцінка «задовільно» (6-11 балів):

- ☐ механічність, фрагментарність викладу матеріалу;
- ☐ порушення логіки та послідовності подання інформації;
- ☐ недостатня самостійність мислення;
- ☐ задовільна якість оформлення.

Оцінка «незадовільно» (0-5 балів):

- ☐ відсутність виконання всіх завдань;
- ☐ неповне висвітлення матеріалу;
- ☐ фрагментарність подання інформації;
- ☐ незадовільна якість оформлення.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І.Д. Зверевої. Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. 536 с.
2. Кияниця З.П., Петрочко Ж.В. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. I. Сучасні орієнтири та ключові технології. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
3. Конвенція ООН з прав дитини : шляхи практичного застосування : методичні рекомендації / упоряд. Г. М. Лактіонова та ін.; Християнський дитячий фонд. Київ : Науковий світ, 2001. 37 с.
4. Про затвердження форм обліку соціальної роботи з сім'ями/особами, які перебувають у складних життєвих обставинах : наказ Міністерства соціальної політики України від 13.07.2018 № 1005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0943-18>
5. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю : закон України від 21 червня 2001р. № 2558-III із змінами за станом на 25 лютого 2009 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>
6. Про соціальні послуги : закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>
7. Про затвердження Державного стандарту соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах : наказ Міністерства соціальної політики України від 31.03.2016 № 318. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0621-16>

8. Оцінка потреб дитини та її сім'ї : від теорії до практики : навч. посіб. / І. Д. Зверева, З. П. Кияниця, В. О. Кузьмінський, Ж. В. Петрочко. У 2-х част. Київ : Задруга, 2011. Част. I. 224 с.

Додаткова:

1. Авдеева Н. Н. Развитие образа себя и привязанностей у детей от рождения до трех лет в семье и доме ребенка. Москва : Смысл, 2003. 152 с.

2. Боулби Дж. Привязанность : Пер, с англ. Москва : Гардарики, 2003. 477 с.

3. Боулби Дж. Создание и разрушение эмоциональных связей. Москва : Академический проект, 2004. 232 с.

4. Громада як осередок соціальної роботи із дітьми та сім'ями : метод. матеріали для тренера / за заг. ред. І. Д. Зверєвої. Київ : Наук. світ, 2006. 69 с.

5. Джудит С. Райкус, Рональд С. Хьюз. Социально-психологическая помощь семьям и, детям групп риска : практич. Пособие : в 4 т. Т. 1. Концептуальные основы социальной работы с детьми. Москва : Национальный фонд защиты детей от жестокого обращения. 2008. 285 с.

6. Запобігання інституалізації дітей раннього віку. Інноваційні технології соціальної роботи з профілактики відмов від новонароджених дітей : метод. посіб. / автори - упорядн. Т. Ф. Алексєнко, О. Е. Безпалько, Г. М. Лактіонова, Ж. В. Петрочко та ін.; за заг. ред. І. Д. Зверєвої, Ж. В. Петрочко. Київ : Століття, 2008. 224 с.

9. Інтегровані соціальні служби : теорія, практика, інновації : навч.-метод. комплекс / за заг. ред. І. Д. Зверєвої, Ж. В. Петрочко. Київ : Фенікс, 2007. 528 с.

10. Основи батьківської компетентності : навч. посіб. / за заг. ред. І. Д. Зверєвої. Київ : Наук, світ, 2006. 156 с.

11. Петрочко Ж.В. Забезпечення права на сім'ю : від традицій до інновацій. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Серія II. Соціальна робота. Соціальна педагогіка : зб, наук прань. Вип. 17, Ч. I. Київ-Івано-Франківськ : Вид. НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. С. 75-82.

12. Развитие образа себя и привязанностей у детей от рождения до трех лет в семье и доме ребенка. Москва : Смысл, 2003. 152 с.

13. Сеть социальных контактов : практическое применение метода / авт.-сост. М. Эдф, С. Хульг, Т. Ваад и др. Москва : Слово, 2008. 111 с.

14. The Common Assesment Framework for Children and Young people : Supporting Tools. (2009).

15. Gilligan, R, (1997). Beyond Permanence? The Importance of Resilience in Child Placement Practice and Planning, *Adoption and Fostering* 21(1) : 12-20.

16. Chambers, H. and others. (2002). *Healthy Care : Building an evidence base for promoting the health and well-being of looked after children and young people*. London : National Children's Bureau.

17. Department for Education and Skills. (2004e). *Who Does What : How social workers and carers can support the education of children in care*. London : DIES. Rets : LACWDW, I.ACWDWSD.

Інформаційні ресурси

1. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації : навч.-метод. комплекс / за ред.: І.Д. Зверєвої, Ж.В. Петрочко. Київ : Фенікс, 2007. URL: http://www.everychild.org.ua/upload/library/pdf/iss_book.pdf

2. Загальноєвропейські рекомендації щодо переходу від інституційної системи догляду до системи, яка базується на послугах у сім'ї та громаді (2012). *Common European Guidelines on the Transition from Institutional to Community Based Care*. URL: <http://deinstitutionalisationguide.eu>

3. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоді : закон України від 21 червня 2001 року № 2558-III. URL: <http://www.search.ligazakon.ua>

4. Зверева І. Д. Оцінка потреб дитини та її сім'ї : від теорії до практики : навч. посіб. : у 2-х част. / Зверева І. Д., Кияниця З. П., Кузьмінський В. О., Петрочко Ж. В. Київ : «Кожній дитині», 2010. Част. I. 224 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1443102984.pdf>

5. Зверева І. Д. Оцінка потреб дитини та її сім'ї: від теорії до практики : навч. посіб. : у 2-х част. / Зверева І. Д., Кияниця З. П., Кузьмінський В. О., Петрочко Ж. В. Київ : «Кожній дитині», 2010. Част. II. 286 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1443103157.pdf>

6. Постанова Європейської комісії «Інвестиції у дітей: розірвати коло неблагополуччя» (2013) – Commission Recommendation of 20 February 2013 “Investing in children: breaking the cycle of disadvantage”. *Official Journal of the European Union*. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32013H0112>

7. Рекомендації Ради Європи (2010) Recommendation CM/Rec(2011)12 of the Committee of Ministers to member states on children's rights and social services friendly to children and families (Adopted by the Committee of Ministers on 16 November 2011 at the 1126th meeting of the Ministers' Deputies). URL: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1872121>